

DECIZIE

01 februarie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței
Judecători

Ala Cobăneanu,
Ion Druță și Iuliana Oprea

judecând recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Nicaem Trans”
Societate cu Răspundere Limitată,

în pricina civilă intentată la cererea de chemare în judecată a Societății cu
Răspundere Limitată „Nicaem Trans” Societate Comercială împotriva Întreprinderii
Mixte „Vegfructis” Societate cu Răspundere Limitată, Societatea cu Răspundere
Limitată „Basarabia - Agroexport” și Societatea cu Răspundere Limitată „Basarabia
– Agroexport-Co” cu privire la declararea nulității contractelor de vânzare-cumpărare,
împotriva încheierii Curții de Apel Comrat din 10 noiembrie 2016,

CONSTATĂ:

La 19 mai 2011 reclamantul „Nicaem Trans” S.R.L s-a adresat în judecătoria
Economică cu cerere către ÎM „Vegfructis” S.R.L și „Basarabia - Agroexport”
S.R.L., prin care a solicitat declararea nulității contractului de vânzare – cumpărare a
automobilului de marca „Mercedes”, numărul de înmatriculare GEAE 749, încheiat
între ÎM „Vegfructis” S.R.L. și „Basarabia - Agroexport” S.R.L.(f.d.3-5).

La 17 octombrie 2011 prin încheierea judecătoriei Economice mun.
Chișinău cauza civilă prezentă a fost expediată după competență în judecătoria
Comrat.(f.d.34)

La 04 aprilie 2016 reclamantul „Nicaem Trans” S.R.L. a
depus în judecătoria Comrat cerere privind completarea cerințelor acțiunii inițiale, în
care solicită declararea nulității a contractului de vânzare – cumpărare nr. 07A/12 din
27.06.2012, încheiat între vânzător „Basarabia - Agroexport” S.R.L. și
cumpărător „Basarabia – Agroexport-Co” S.R.L în partea ce ține de
vânzarea-cumpărarea automobilului de marca „Mercedes C220”, cu numărul de
înmatriculare GEAX 172, anul producerii 2007, cu prețul de 441200,36 MDL. (f.d.
170-173).

La 01 august 2016 prin hotărârea judecătoriei Comrat, acțiunea
reclamantului a fost respinsă ca neîntemeiată. (f.d.205, 214-220).

La 26 august 2016 reclamantul S.C. „Nicaem Trans” S.R.L a
depus cererea de apel nemotivată, prin care a solicitat casarea hotărârii judecătoriei
din 01.08.2016 ca fiind ilegală, cu emiterea unei noi hotărâri de admiterea acțiunii
înaintate.(f.d.68,90).

La 15 septembrie 2016, prin încheierea Curții de Apel Comrat cererii de apel a reprezentantului reclamantului S.C. „Nicaem Trans” S.R.L nu i-a fost dat curs, cu acordarea unui termen rezonabil pentru prezentarea apelului în conformitate cu cerințele art. 365 CPC RM. (f.d. 231 -232).

La 10 octombrie 2016 reprezentantul reclamantului S.C. „Nicaem Trans” S.R.L întru executarea încheierii susmenționate a instanței de apel a prezentat în adresa Curții de Apel Comrat apelul motivat și cererea cu privire la scutirea de la achitarea taxei de stat. (f.d. 236-243).

În motivarea cererii sale, apelantul a anexat la apelul său suplimentar extrasul din BC "Mobiasbanca" SA din 05.10.2016, potrivit căruia pe contul întreprinderii nu sunt mijloace bănești.

Prin încheierea Curții de Apel Comrat din 10 noiembrie 2016, s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea S.C. „Nicaem Trans” S.R.L cu privire la scutirea de la plata taxei de stat și s-a acordat acestuia termen de 15 zile pentru achitarea taxei de stat în mărime de 20469 lei. Concomitent s-a explicat acestuia că în cazul în care în termenul stabilit nu v-a fi înlăturat neajunsul sus-menționat, cererea de apel v-a fi restituită fără examinare.

Pentru a hotărî astfel, instanța de apel a aplicat prevederile art. 368 alin. (1) CPC, menționând că cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art.364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel dispune printr-o încheiere să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

La 28 noiembrie 2016, S.C. „Nicaem Trans” S.R.L. a declarat recurs împotriva încheierii instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii Curții de Apel Comrat din 10 noiembrie 2016 cu admiterea cererii privind scutirea de la plata taxei de stat.

În motivarea recursului, aceasta a indicat că, decizia instanței de apel a fost adoptată cu aplicarea eronată a normelor de drept material și cu încălcarea normelor de drept procedural.

Totodată, mai invocă recurenta S.C. „Nicaem Trans” S.R.L, că instanța de apel nu a constatat și elucidat toate circumstanțele care au importanță pentru justa soluționare a litigiului.

Conform prevederilor art. 425 CPC, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la pronunțarea ei.

Din actele pricinii se constată cu certitudine că, copia încheierii recurate din 10 noiembrie 2016 a fost contestată cu recurs la 28 noiembrie 2016. Conform avizului anexat la materialele dosarului, recurentul S.C. „Nicaem Trans” S.R.L a recepționat spre cunoștință copia încheierii instanței de apel, la 18 noiembrie 2016. Astfel, prin prisma art. 425 C.P.C., completul Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, consideră recursul depus în termen.

La data de 06 decembrie 2016, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție a expediat în adresa participanților pe

dosar, copia recursului depus de către S.C. „Nicaem Trans” S.R.L. cu comunicarea concomitentă a acestora despre necesitatea depunerii referinței.

Pînă la data examinării recursului, nu a fost depusă referința în vederea exprimării opiniei vis-à-vis de argumentele înaintate, fapt din care considerente, instanța de recurs dispune examinarea recursului în lipsa acesteia.

În conformitate cu art. 426 alin. (1) și (3) Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se depune și se examinează în modul stabilit de prezentul capitol, cu excepțiile stabilite de prezenta secțiune.

Recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

În conformitate cu art. 427 lit. c) Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, soluționînd prin decizie problema în fond.

Din materialele pricinii rezultă că la la 15 septembrie 2016, prin încheierea Curții de Apel Comrat cererii de apel a reprezentantului reclamantului S.C. „Nicaem Trans” S.R.L nu i-a fost dat curs, cu acordarea unui termen rezonabil pentru prezentarea apelului în conformitate cu cerințele art. 365 CPC RM. (f.d. 231 -232).

La 10 octombrie 2016 reprezentantul reclamantului S.C. „Nicaem Trans” S.R.L. întru executarea încheierii susmenționate a instanței de apel a prezentat în adresa Curții de Apel Comrat apelul motivat și cererea cu privire la scutirea de la achitarea taxei de stat. (f.d. 236-243).

Prin încheierea Curții de Apel Comrat din 10 noiembrie 2016, s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea S.C. „Nicaem Trans” S.R.L. cu privire la scutirea de la plata taxei de stat și s-a acordat acestuia termen de 15 zile pentru achitarea taxei de stat în mărime de 20469 lei. Concomitent s-a explicat acestuia că în cazul în care în termenul stabilit nu v-a fi înlăturat neajunsul sus-menționat, cererea de apel v-a fi restituită fără examinare.

La 28 noiembrie 2016, S.C. „Nicaem Trans” S.R.L. a declarat recurs împotriva încheierii instanței de apel, solicitînd admiterea recursului, casarea încheierii Curții de Apel Comrat din 10 noiembrie 2016 și cu admiterea cererii privind scutirea de la plata taxei de stat.

Judecând pricina în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție a constatat că instanța de apel a aplicat eronat normele de drept procedural.

În conformitate cu art. 85 alin.(4) Codul de procedură civilă, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, persoana fizică sau juridică este scutită de judecător (de instanța judecătorească) de plata taxei de stat sau de plata unei părți a ei.

Articolul 4 alin.(1) Legea taxei de stat nr.1216-XII din 03 decembrie 1992 cu modificările și completările ulterioare, expres prevede că în cazurile prevăzute de lege, la cerere, judecătorul sau instanța judecătorească, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, este în drept să elibereze, complet sau parțial,

de plata taxei de stat persoanele fizice și juridice, precum și să eșaloneze sau să amâne achitarea taxei de stat.

Din sensul acestor norme de drept rezultă că instanța de judecată poate să scutească persoana juridică de plata taxei de stat, în dependență de situația ei materială.

În cererea de scutire a persoanei juridice urmează a fi expuse circumstanțele care justifică solicitarea și anexate actele confirmative ale acestor circumstanțe (informația de la organul fiscal privind existența și situația conturilor bancare deținute; informația privind mijloacele de transport, bunurile imobile pe care le are în proprietate).

Conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, pentru a evita orice atingere adusă însăși substanței dreptului la un tribunal, în special în cazul în care justițiabilul invocă situația financiară dificilă, instanța urmează să analizeze atent circumstanțele cauzei în vederea constatării capacității acestuia de a achita taxa de stat.

Conform informației complete din 24 noiembrie 2016 despre persoana juridică, oferită de către IFS mun. Chișinău, Direcția Administrare Fiscală Rîșcani, S.C. „Nicaem Trans” S.R.L. dispune de conturi deschise în 4 instituții bancare: SA „Banca de Economii” în proces de lichidare -0,00 lei, BC „Eximbank” SA cu soldul de 663,27 lei, BC „Moldincombank” SA cu soldul de 353,58 lei și BC „Mobiasbanca” SA cu soldul de 0,00 lei.

Tododată, recurentul S.C. „Nicaem Trans” S.R.L. în vedere scutirii de la plata taxei de stat și justificării situației materiale precare, a prezentat la materialele dosarului certificatul eliberat de la OCT Chișinău a ÎS „Cadastru” cu nr. 0100/16/165510 din 02.12.2016, ce certifică faptul că în conformitate cu banca centrală de date a ÎS „Cadastru”, pînă la 22.12.2016, dreptul de proprietate al S.C. „Nicaem Trans” S.R.L. asupra bunurilor imobile pe teritoriul Republicii Moldova nu este înregistrat.

Așadar, la materialele pricinii lipsesc probe care ar confirma faptul că pînă la depunerea cererii de apel, situația materială a S.C. „Nicaem Trans” S.R.L. s-a modificat iar instanța de apel neîntemeiat a respins cererea acestuia de scutire de la plata taxei de stat.

În acest context, Colegiul judiciar consideră încheierea Curții de Apel Chișinău din 10 noiembrie 2016, de a respinge integral cererea apelantului / recurent cu privire la scutirea de la plata taxei de stat ca fiind ilegală și pasibilă casării.

Prin prisma celor menționate Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că, la caz se impune casarea încheierii instanței de apel prin care s-a dispus de a respinge cererea de scutire de la plata taxei de stat și cu acordarea unui termen în vederea achitării acesteia în mărime de 20469 lei.

Argumentele și probele prezentate demonstrează că S.C. „Nicaem Trans” S.R.L. este în imposibilitate de a achita taxa de stat la depunerea apelului, iar Curtea de Apel

Comrat arbitrar a constatat că apelantul nu a prezentat probe care confirmă situația financiară precară.

Prin urmare, instanța de recurs consideră necesar de a admite cererea S.C. „Nicaem Trans” S.R.L și de a-l scuti parțial de la plata taxei de stat, la caz în sumă de 10234,50 lei la depunerea apelului. Or, neeliberarea recurentului de la o parte a plății taxei de stat ar duce la îngrădirea accesului la un tribunal, fapt ce în consecință este o încălcare a art.6 paragraful 1 din Convenție.

În favoarea opiniei enunțate, instanța de recurs reține concluziile Curții Europene a Drepturilor Omului în cauza Clionov contra Republicii Moldova, unde sa menționat că obligarea recurentului de a achita taxa de stat, atunci când el este în imposibilitate de a face acest lucru, duce la refuzul accesului la un tribunal, întrucât Curtea Supremă de Justiție este în imposibilitate de a examina dosarul. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat că în unele cazuri pot fi stabilite diferite limitări, inclusiv financiare, dreptului de acces al persoanei la o „instanță judecătorească” sau „tribunal” (cazul Malahov contra Moldovei, § 27).

În această ordine de idei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată temeinicia motivelor invocate de către recurent în cererea de recurs, or, argumentele invocate de către ultimul se încadrează în temeiurile de casare parțială a încheierii.

Astfel, din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite parțial recursul declarat de S.C. „Nicaem Trans” S.R.L, de a casa parțial încheierea instanței de apel în partea respingerii cererii de scutire de la plata taxei de stat și acordarea termenului pentru a prezenta dovada de plată a taxei de stat și de a emite în această parte o nouă încheiere de scutire parțială de la plata taxei de stat în sumă de 10234,50 lei.

În conformitate cu art. 427 lit. c) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Nicaem Trans” Societate Comercială.

Se casează parțial încheierea Curții de Apel Comrat din 10 noiembrie 2016, în partea respingerii integrale a cererii de scutire de la plata taxei de stat și acordării termenului pentru prezentarea dovezii de achitare a taxei de stat, în pricina civilă intentată la cererea de chemare în judecată a Societății cu Răspundere Limitată „Nicaem Trans” împotriva Întreprinderii Mixte „Vegfructis” Societate cu Răspundere Limitată, Societatea cu Răspundere Limitată „Basarabia - Agroexport” și Societatea cu Răspundere Limitată „Basarabia – Agroexport-Co” cu privire la declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare, și se emite în partea dată o nouă încheiere prin care:

Se admite parțial cererea Societății cu Răspundere Limitată „Nicaem Trans” Societate Comercială cu privire la scutirea de la plata taxei de stat pentru depunerea cererii de apel.

Se scutește parțial Societatea cu Răspundere Limitată „Nicaem Trans” Societate Comercială de la plata taxei de stat în sumă de 10234,50 lei, pentru depunerea cererii de apel împotriva hotărârii Judecătoriei Comrat din 01 august 2016.

În rest încheierea Curții de Apel Comrat din 10 noiembrie 2016 se menține, cu restituirea cauzei în cadrul aceleiași instanțe la etapa soluționării chestiunii de punere pe rol a cererii de apel.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței

Ala Cobăneanu

Judecători

Ion Druță

Iuliana Oprea